

Након заузимања Палмире, џихадисти "Исламске државе" у својим рукама држе половину Сирије. Време ради за ИС. У опасности су и Дамаск и Багдад, каже за ДВ политиколог и експерт за ислам Михаел Лидерс.

ДВ: Господине Лидерс, да ли је освајање Палмире одлучујућа победа исламиста или тиме само хране своју пропагандну машину?

Михаел Лидерс: Не, то је заиста важна победа за "Исламску државу". Media/Intelligence/Postey/D. Henley
град Тадмур, смештен у близини Палмире, први град под контролом Асадове војске који је освојио ИС. То је дакле и психолошки пораз за Асадов режим.

Град-оаза Палмира је позната по античким храмовима и културно-историјским споменицима. Да ли је и то био разлог што је ИС ушао у овај град?

Наравно да и ИС добро зна о каквој се културној баштини и наслеђу ради. Постоји страх да ће ИС продати све што може да прода. Пуно тога говори у прилог претпоставки да ће овај антички споменик културе, који је преживео последњих 2.000 година, сада бити миниран. То се уклапа у досадашњу логику и поступке ИС. Све што је из времена пре ислама, за ове "божије ратнике" и њихове идеологе је неисламско - и треба да се уништи.

Какав стратешки значај за ИС има освајање овог града са 70.000-становника?

Морате пред собом имати географску карту и онда је све јасно. Од Тадмура или Палмире до Хомса је свега 150 км. Хомс је геостратешки веома важан град, тамо се укрштају сви путеви из правца север-југ и исток-запад. Поред тога, између Палмире и Хомса налазе се многобројна нафтна и гасна поља. Зато би Хомс могао бити следећи циљ. Уколико то успе, онда ће то за Асадов режим бити погубно.

У суседном Ираку ИС је током викенда заузео град Рамади. Седмицама се могло чути како је ИС ослабљен. Да ли су то биле нетачне информације?

Јесу, то је била потпуно пренадувана верзија тајних служби. ЦИА али и немачка тајна служба БНД су након поновног заузимања Тикрита, од стране ирачке армије и шиитских добровољаца, ширили информације како ИС стоји леђима уза зид. Та анализа је била више жеља, а не чињеница. Исламска држава тренутно поново располаже великим самопоуздањем. Џихадисти су схватили да могу избећи америчке нападе ако напредују у малим јединицама, а не у конвоју.

Ирачка армија међутим јавља да има извештан успех: Самозвани Калиф Ал-Багдади је у фебруару током америчких ваздушних напада тешко ранен, а његов заменик Ал-Афри наводно је убијен. Верујете ли у то?

Таквих информација било је и раније. Неко ко је ван тога тешко може разлучити да је то тачно или се ради о ратној пропаганди.

Ако Палмира за ИС има велики значај у погледу напредовања према Дамаску, какав значај има освајање Рамадија за напредовање према Багдаду?

Рамади се налази само 100 км од Багдада. ИС би могао, ако би кренуо даље у правцу Багдада, да нападне аеродром. Али немогуће је да заузме Багдад. ИС је чисто сунитска екстремистичка групација и може се кретати само територијама, које су већински насељене сунитима.

Шта би се сунитима, за које је ИС мани проблем од ирачке владе, могло понудити?

То је одлучујуће питање. Јер, "Исламска држава" се не може војно победити. С обзиром на упориште које има у сунитском становништву, ИС се може само потиснути и довести у одређене границе. До победе се може доћи само ако би се умерени сунити дигли против радикалних сунита из кругова "Исламске државе. То ће они учинити само ако прошиитска влада у Багдаду почне да заступа и њихове интересе. Последњих месеци се доста о томе говороло, али је све остало само на речима. Сунити немају приступа ирачким ресурсима и то објашњава због чега су на страни ИС. Не сме се заборавити да се војно вођство ИС не састоји од тамо некаквих исламиста са брадама, већ од бивших присталица Садамовог режима, војске и бивших припадника тајних служби, који јако добро знају како се води рат. Они знају да Американци и њихови савезници не могу добити копнени рат. Зато се слободно може рећи да време ради за Исламску државу.

На који начин се ИС може спречити у надирању, не само у Ираку већ и у Сирији? Хоће ли Запад направити пакт са Асадом?

Башар ал-Асад и припадници његовог режима су свакако злочинци. Али Асад је и последњи који је у стању да војно заустави ИС, макар у Сирији. Запад мора одлучити да ли жели пад Асада, што је стално тражио у прошлости. У том случају би се направио вакум моћи око Дамаска, који би могли попунити или припадници ИС или припадници Нусра-фронта, огранка Ал Каиде. Пошто то на западу нико не жели, постоји само једна алтернатива, а она гласи - војно подржати Асада. А то опет значи одустајање од политике која се водила протеклих година.

Односи ли се то и на сарадњу са Техераном?

Ту се далеко одмакло. Де факто, Вашингтон трпи све што Техеран предузима, пре свега обуку шиитске паравојске за борбу против ИС. У Сирији то мало другачије изгледа, тамо нема шиитских јединица као у Ираку, тамо се Хизболах из Либана брине за борце. Међутим, водећи ирански официри командују јединицама сиријске војске. У Вашингтону се о томе зна и ћути јер је то боља алтернатива, него да ИС заузме Дамаск.

(Дојче веле)